

KEMIÖNSAAREN KUNNAN
OMISTAMIEN
SUOJELEMATTOMIEN METSIEN
LUONNONARVOJEN KARTOITUS 2009

PANU KUNTTU
KIMITOÖNS NATUR R.F., KEMIÖNSAAREN LUONTO R.Y.

LUONNONARVOMETSIENTEN KARTOITUSHANKE KEMIÖNSAARELLA

Kemiönsaaren luonto r.y. selvitti vuoden 2009 aikana biologisen monimuotoisuuden kannalta arvokkaita metsäkohteita Kemiönsaaren kunnan metsissä. Tulokset ovat kunnan metsäsuunnittelussa vapaasti käytössä.

Kartoituksella pyrittiin tunnistamaan, määrittämään ja rajaamaan luonnonarvoiltaan arvokkaimmat metsäkohteet. **Yhdistys ehdottaa näiden kartoituksessa löytyneiden n. 100 ha jättämistä taloudellisen toiminnan ulkopuolelle.**

Kartoituksen yhtenä tavoitteena oli myös lisätä asukkaiden tietoisuutta yhteisten metsiemme käytöstä ja hoitotavoista sekä parantaa mahdollisuuksia vaikuttaa päätöksentekoon.

Kunnan omistamien n. 400 ha metsien käytössä tulisi painottaa virkistyskäyttöä, maiseman- ja luonnonsuojelua. Metsä merkitsee paljon joko henkisenä arvona tai virkistätymiskohteena ja ihmiset virkistäytyvät ja liikkuvat mieluummin luonnonmetsässä kuin metsätaloustalouden kokeneessa maastossa. Myös luonnonarvojen, kuten uhanalaisten metsälajien, kannalta tilanne on todella akuutti. Sukupuuttovelka ja häviäminen uhkaavat lähitulevaisuudessa noin 1000 suomalaista metsälajia.

Suomen n. 43 000 eliölajista hieman vajaa puolet elää metsissä. Metsät ovat siis lajistollinen aarreaittamme. Luonnontilaisen metsän piirteitä ovat puulajien runsaus, puuston eri-ikäisyys, metsänpalon jäljet, runsas lahoppuun sekä kuolleiden pystypuiden määrä ja koskematon maaperä, joka suomalaisissa kuusikoissa on usein märkä. Kaikki nämä piirteet ovat dramaattisesti vähentyneet metsistämme viime vuosikymmenien aikana.

Kasvimaantieteellisesti Kemiönsaari sijoittuu hemiboreaaliselle vyöhykkeelle, jolla on monia eliömaantieteellisesti erityisiä piirteitä, joita ei muualla Suomessa ole. Suojelua ei siis voida keskittää esimerkiksi vain Pohjois-Suomeen, koska luontotyyppit ja eliölajisto vaihtelevat maamme eri osissa. Eliölajien populaatioiden erilaisen geneettisen perimän vuoksi on tärkeää suojella lajeja eri puolilla niiden levinneisyysaluetta, jotta lajin perimä ei pääse supistumaan liaksi. Ns. avainbiotooppien suojelu ei ole riittävää, koska nämä hyvin pienialaiset ja toisistaan eristyneet metsäsirpaleet eivät pysty ylläpitämään vaateliaita lajeja.

Etelä-Suomen metsistä on suojeltu vain 1%. Tutkimusten mukaan luonnontilaisia tai niiden kaltaisia metsiä tulisi olla vähintään 10 % metsämaan pinta-alasta, jotta uhanalaiset ja vaateliaat lajit välttyisivät sukupuutolta. Vuosittain Suomessa avohakataan 150 000 hehtaaria metsää – joukossa myös näitä monimuotoisuuden kannalta tärkeitä aarniometsäkohteita. Metsä on korvaamaton ekologinen kokonaisuus, joka ylläpitää luonnon kiertokulkua ja kehitystä.

Johdanto

Kimitoöns Natur r.f. , Kemiönsaaren Luonto r.y. sopi biologi Panu Kuntun kanssa keväällä 2009 samana vuonna toteutettavista Kemiönsaaren kunnan metsien luonnonarvojen peruskartoituksesta.

Menetelmä

Metsäkartoitukset tehtiin 24.5.–18.6.. Kemiönsaaren kunta omistaa noin 400 ha metsää. Kartoitukset perustuivat pääosin Etelä-Suomen metsien monimuotoisuus -ohjelman eli METSO-ohjelman luonnontieteellisiin kriteereihin (METSO:n valintaperustetyöryhmä 2008). Kohteiden arvioinnissa huomioitiin myös alueelliset näkökulmat metsiensuojelutilanteessa ja luontotyyppien esiintymisessä.

METSO-ohjelman mukaisia elinympäristöjä ovat:

1. Lehdot
2. Runslahopuustoiset kangasmetsät
3. Pienvesien lähimetsät
4. Puustoiset suot ja soiden metsäiset reunat
5. Metsäluhdet ja tulvametsät
6. Harjujen paahdeympäristöt
7. Maankohoamisrannikon monimuotoisuuskohteet
8. Puustoiset perinnebiotoopit
9. Kalkkikallioiden ja ultraemäksisten maiden metsäiset elinympäristöt
10. Muut monimuotoisuudelle merkittävät metsäiset kallioidet, jyrkänteet ja louhikot.

Nämä elinympäristöt jaetaan valintaperusteissa kolmeen arvoluokkaan luonnontilaisuuden, puuston iän, lahoppuun määrän, eliölajiston ja alueen sijainnin perusteella. Maastokartoituksissa keskityttiin metsien rakennepiirteiden, metsätyypin, helposti havaittavan suojelullisesti arvokkaan eliölajiston sekä metsän historian selvittämiseen. Metsän rakennepiirteistä tärkeimpinä pidettiin lahoppuun määrää (m³/ha) ja laatua (koko ja lahoaste), metsän erirakenteisuutta, aluskasvillisuuden eheyttä ja maaperän rikkoontumattomuutta, lehtipuiden määrää ja osuutta metsän kokonaispuustosta, jaloja lehtipuita, keloja ja hiiltyneitä runkoja. Metsätyypit määritettiin Etelä-Suomessa yleisesti käytössä olevan maaperän ravinneisuuteen perustuen (Kuusipalo 1996). Muita metsäelinympäristöjen monimuotoisuutta lisääviä ekologisia vaihtelu-uuntia ja ominaisuuksia ovat: topografian vaihtelu, mikroilmasto, luonnontilaisen kaltaisen vesitalous, pohjavesivaikutus, luhtaisuus, korpisuus ja yleinen häiriintymättömyys ihmistoiminnalta. Metsän käyttöhistoriaa ja jatkumoa tarkasteltiin paikalta löytyneistä ihmistoiminnan merkeistä maastossa, kuten sahakannoista ja -rungoista, ajourista ja

luonnollisesti kuolleen puuston määrästä ja laadusta. Eliölajeissa huomio kiinnitettiin puiden lahottajasieniin, lintuihin, päiväperhoisiin ja helposti maastossa havaittaviin ja tunnistettaviin indikaattorijäkälisiin ja -sammaliin. Lisäksi kohteilta tarkistettiin liito-oravan esiintyminen. Luontotyypeistä etsittiin METSO-kriteerit täyttävien metsien lisäksi luonnonsuojelulain 29 § sekä metsälain 10 § mukaisia luontotyyppisiä.

Metsäalueet kuljettiin läpi siten, että jokaisen olosuhteiltaan sisäisesti samankaltainen metsäkuvio tarkastettiin sellaisella tarkkuudella, että edellä mainituista metsän piirteistä saatiin yleiskäsitys. Luonnonarvoiltaan ympäristöstään eduksi poikkeavat ja METSO-kriteerit täyttäneet metsät valokuvattiin. Valokuvat ovat tämän raportin sähköisenä liitteenä (CD-levy).

Tulokset

Luonnonarvoja sisältäviä ja pääosin METSO-kriteerit täyttäviä metsäkohteita löytyi kunnan omistamista metsistä 100,9 ha Tarkemat kohdetiedot selviävät taulukosta 1.

Taulukko 1. Kemiönsaarelta löytyneet luonnonarvoiltaan merkittävät metsäkohteet.

Alue	Paikka	Pinta-ala
Dragsfjärd	Genböle, Lillträsket	2 ha
Dragsfjärd	Genböle, Bofallsbergen	4 ha
Dragsfjärd	Kärä	2 ha
Dragsfjärd	Stormossen	Kuviot 126 + 120: 10 ha Kuvio 122: 4 ha
Kemiö	Brinkkullen	Kuvio 164: 4,4 ha
Kemiö	Engelsby, Småland	30 ha
Kemiö	Engelsby, Norrskogen	3 ha (+ 9 ha)
Kemiö	Gesterby, Kattögon	Kuvio 31: 4,5 ha Kuvio 32: 2,3 ha
Kemiö	Gesterby, Mattböleträsket	Kuvio 21: 3,7 ha
Kemiö	Sandö , Starrmyran	15 ha
Kemiö	Sandö, Hyttyssuo	6,5 ha
Kemiö	Stenmo, Bränselbacken	Kuvio 98: 2 ha Kuvio 90: 1 ha

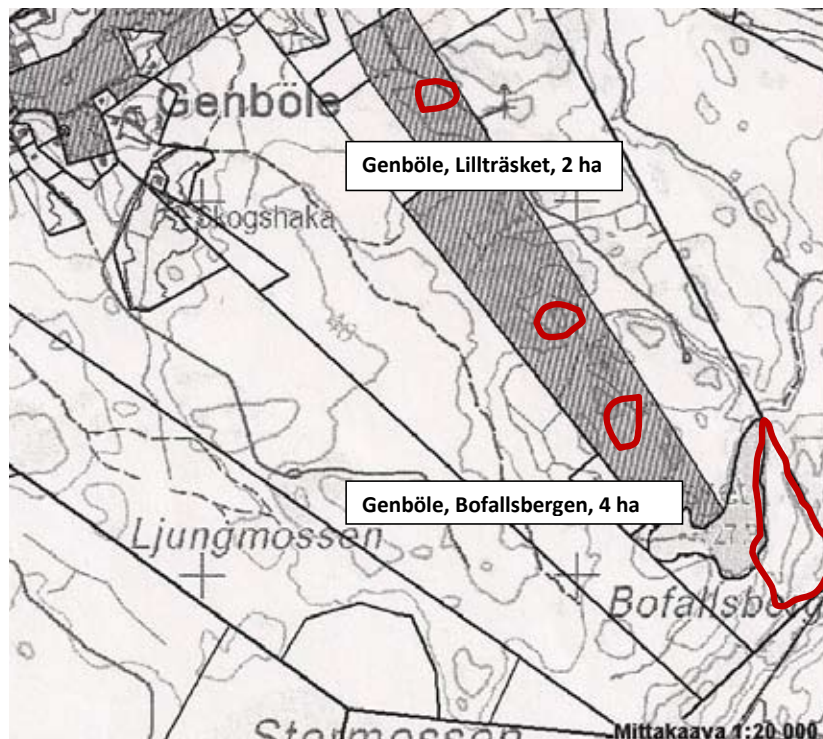
Seuraavassa esitellään metsäkohteet taulukon 1 mukaisessa järjestyksessä. Metsäkuvauksissa käytetyt lyhenteet ovat: VU (vaarantunut), NT (silmälläpidettävä), DIR (Euroopan unionin lintudirektiivin I-liitteen laji) ja IND (vanhan metsän indikaattorilaji). Uhanalaisuusluokat ovat Rassin ym. (2001) ja käävökkäiden indikaattoriluokittelu Kotirannan ja Niemelän (1996) mukaisia. Puiden kokoa on ilmaistu käyttämällä niiden läpimittaa senttimetreissä rinnankorkeudella (1,3 m), joka on ilmaistu tekstissä Ø-merkin yhteydessä. Keskipuuston korkeus on ilman hypsometriä tehty arvio.

DRAGSFJÄRD, GENBÖLE, LILLTRÄSKET

DRAGSFJÄRD, GENBÖLE, BOFALLSBERGEN

Kiinteistötunus on Smeds 40-404-6-25. Metsäalue kartoitettiin 28.5.2009. Lillträsketin ja Bofallsbergenin väliin jäävä suojelunarvoinen alue on osa laajempaa metsäpalstaa. Alue rajautuu etelässä kalliomännikköön ja pohjoisessa/lännessä Natura-alueena olevaan Lillträsketiin.

Tuoreen kankaan metsä on puustoltaan havupuuvaltaista ja kookasta ($\varnothing$ 40 cm). Metsä on kauttaaltaan erirakenteista, kaikenkokoista havupuuta, vähän koivua joukossa. Kalliomännikössä on vanhoja matalia lakkapäisiä mäntyjä, joukossa muutama kelokin. Kookasta lahoppuuta ($\varnothing > 30$ cm) on alueella siellä täällä, mutta ohuempaa on sen sijaan enemmän. Ohutläpimittaista kuollutta puuta on erityisesti alueen lounaisosan tiheässä kuusikossa. Metsän pohjan kenttäkerros on eheä ja aluskasvillisuus hyvin kehittynyt. Alueella ei ole metsäkoneen uria, vain kapea polku kulkee lähellä Lillträsketiä. Lajistoa: **tiltalti (VU)**, **metso (NT)** ja **töyhtötiainen**.

Muuten tällä pitkällä kapealla metsäkuviolla Lillträsketistä luoteeseen ei ollut erityisiä luontoarvoja, sillä kuvio koostuu avohakkuista, istutustaimikoista ja nuorista kasvatusmetsistä. Kaksi metsäkuviota, jotka sijaitsevat Genbölen kylän pohjoispuolella, Nydalin itäpuolella kuuluvat myös samaan kiinteistöön. Nämä kuviot (9 ha) olisivat sopivia asutuksen lähellä sijaitessaan virkistys- ja ulkoilumetsiksi. Niiden metsä on käsiteltyä, harvennettua, mutta ylispuusto on kookasta koostuen lähinnä männystä ja kuusesta.

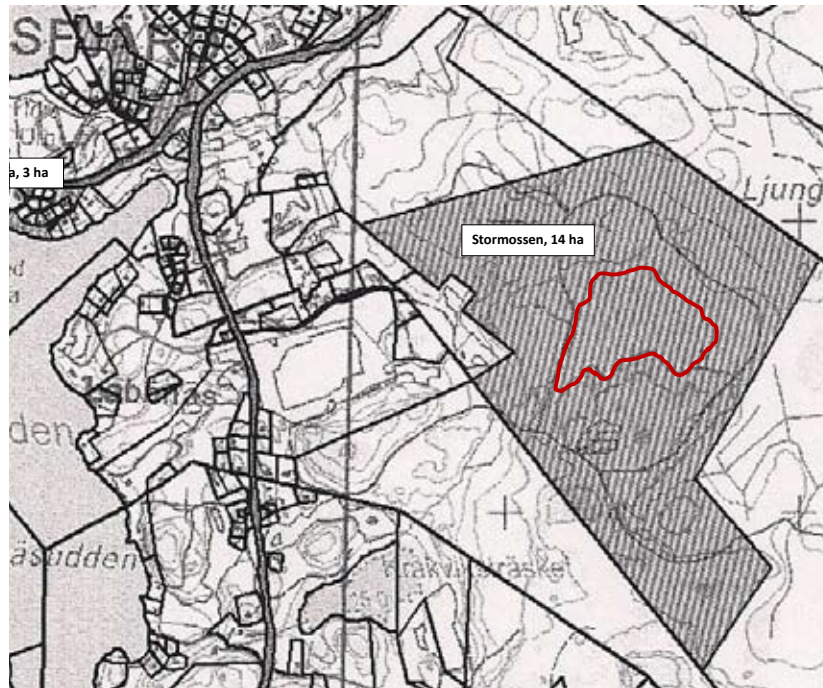

DRAGSFJÄRD, GENBÖLE, BOFALLSBERGEN

DRAGSFJÄRD, STORMOSSEN

Alue kartoitettiin 24.5.2009.

Stormossenin Natura-alueen länsipuolella sijaitseva Kemiönsaaren kunnan omistama metsäalue. Kuvio 126 on tämän metsäkonaisuuden suurimpia metsäkuvioita. Se sijaitsee metsäautotien muodostaman renkaan keskellä.

Metsätyypiltään se on tuoreen kankaan ja lehtomaisen kankaan kuusivaltaista metsää, jossa mäntyä kasvaa lähes yhtä paljon. Sekapuuna kuviolla kasvaa vähän koivua, haapaa ja raitaa. Tuoreen kankaan osilla aluskasvillisuuden valtalajeja ovat mustikka, puolukka, oravanmarja, seinäsammal. Lehtomaisen kankaan osilla aluskasvillisuuden valtalajeina kasvavat käenkaali, oravanmarja ja valkovuokko. Metsä on kauttaaltaan erirakenteista, jossa on selvästi toisistaan erottuvat kenttä-, pensas- ja puustokerros. Kuviolla on rahkasammalpainanteita siellä täällä. Kuvion lounaisosassa on pienialaisia luhtia, joissa on kausiluontoisesti matalaa seisovaa vettä. Näiden ympärillä puusto on kuusi- ja lehtipuuvaltaista, erityisen paljon ohuehkoa koivu-, raita- ja haaparunkoja sekä pystypökölöinä ja maapuina. Maapohja on eheä ja kasvillisuus hyvin kehittynyt. Kuviolla ei ole teitä, vain muutama kapea polku ja kuvion lounaisimmassa kolkassa lyhyt, osin jo umpeutunut koneura. Sahakannot ovat pitkälle lahonneita ja useissa tapauksissa paksun sammalikon alle hautautuneita.

Valtapuuston keskimääräinen läpimitta rinnankorkeudella on noin 40 cm, mutta suurimmat elävät puut ovat halkaisijaltaan jopa 50 cm. Niiden ikä on luultavasti lähes 100 vuotta. Lahopuuta, joka koostuu sekä maapuista että pystyyn kuolleista rungoista on noin 5 m³/hehtaari. Maassa oleva lahopuu jakautuu eri lahoasteisiin ja eri suuruusluokkiin. Suurin osa lahopuusta on läpimitaltaan ohuehkoa (<20 cm), mutta joukossa on monia kymmeniä järeitä (>35 cm) runkoja. Vanhan metsän indikaattori **riukukääpä ja tältti (VU)**.

Kuvio 122 rajautuu eteläpuolella ojittamattomaan isovarpurämeeseen, jossa kasvaa tasaikäistä mäntyä. Kaakkoispuolella on edellä kuvattu luonnontilaisen kaltainen kangasmetsäkuvio 126. Kuvio 122 on kostea, monin paikoin korpimainen kuusivaltainen pienehkö kuvio, jossa entisen ojan, mutta nykyisen metsäluhdan laitteet ovat kuvion reunaosissa tuoreen kankaan metsää. Kuusi on pääpuulaji, mutta joukossa kasvaa melko paljon koivua, vähemmän myös mäntyä. Kuivemmilla kohdilla kangaskasvillisuuden seassa on näyttäviä karhunsammalkasvustoja ja kosteissa kohdin laajoja ja yhtenäisiä rahkasammalkasvustoja. Luhdalla kasvaa kosteikkokasveja, kuten saroja.

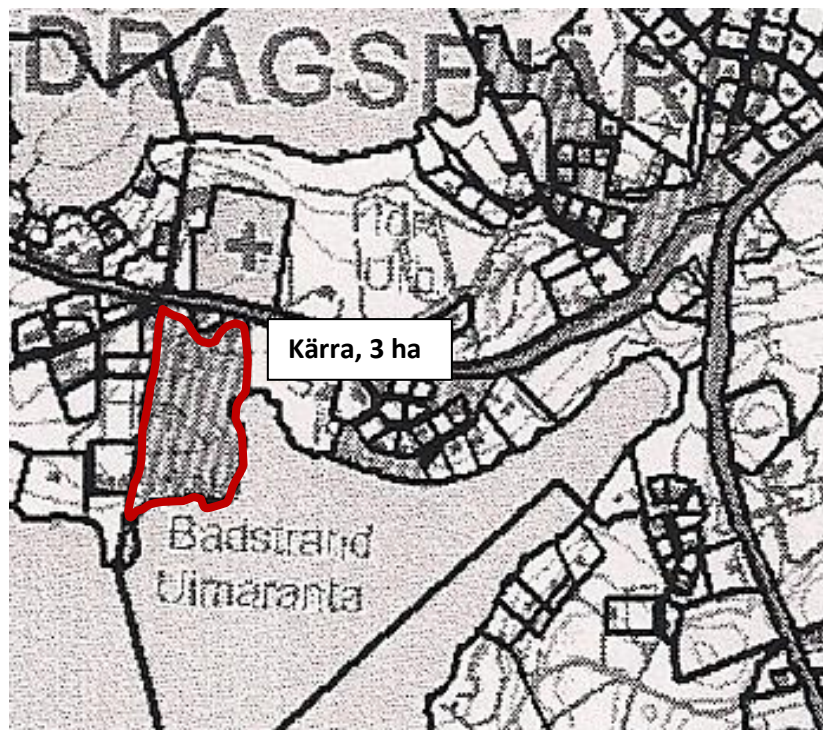
Kuvio 120 sijaitsee edellisiin rajautuen. Lahopuuta on melko runsaasti, vaikkakin se valtaosaksi se ei ole kovin paksua (<30 cm), mutta joukossa on myös tätä kookkaampia runkoja. Kuviolla on useita lahoppukeskittymiä, joissa kasaan on kaatunut monia runkoja. Puusto koostuu pääosin kuusesta ja koivusta. Kuvion keskellä on umpeutunut ja luonnontilaistunut oja, jossa vesi näyttää seisovan. Nämä kohdat ovat niin märkiä, että kosteutta ja pintavettä riittänee paikalla ympäri vuoden. Tämän luhdan ympärille on syntynyt korpimaisia osia, joiden yhteydessä kasvaa useita kosteikkoihin erikoistuneita putkilokasvilajeja. Tästä luhdasta lähtee pieni, luonnontilaisen kaltainen laskupuro kuvion 121 kautta kohti alempana rinteessä olevaa hakattua kuviota 112.

DRAGSFJÄRD, STORMOSSEN

DRAGSFJÄRD, KÄRRA

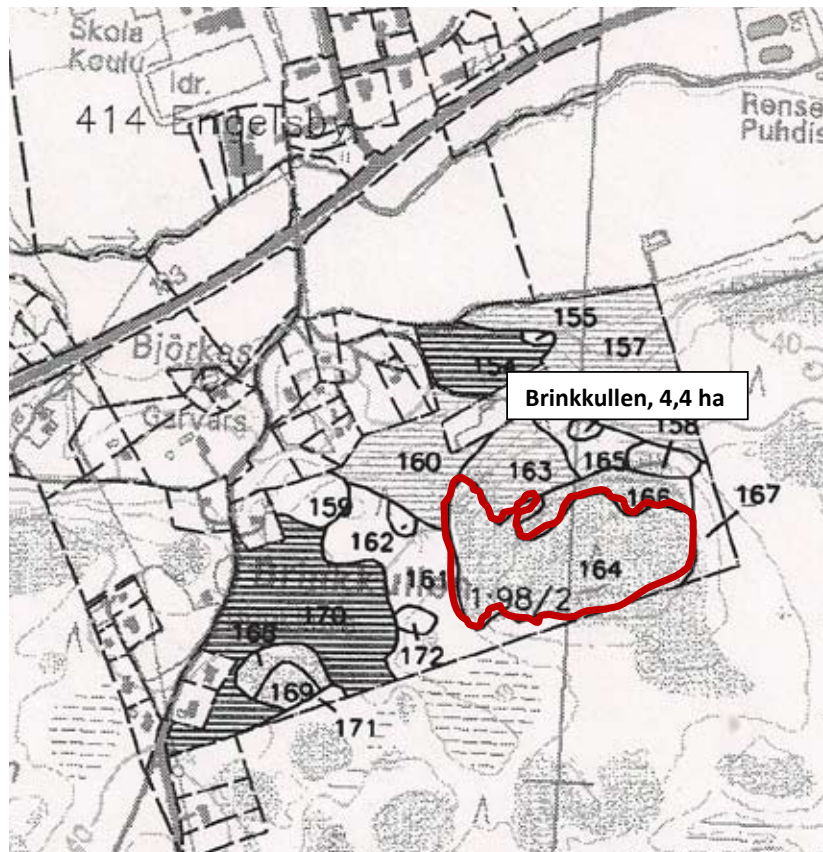
Tämä noin kolmen hehtaarin kokoinen metsikkö kartoitettiin 16.6.2009. Se sijaitsee Dragsfjärdin kirkonkylän taajamassa, yleisen uimarannan ja kirkon välissä.

Kyseessä on suosittu ulkoilukohde, jossa kulkee useita paljon käytettyjä polkuja, muun muassa kirkonkylän ala-asteen ja uimarannan välillä. Rantavyöhykkeestä korkeammalla olevat metsikön osat ovat tuoreen kankaan ja lehtomaisen kankaan sekametsiä. Mänty ja kuusi ovat niissä pääpuulajeja ja sekapuuna kasvaa koivua, haapaa ja pihlajaa. Lähempänä rantaa ja etenkin Skolvikenin puoleisessa rinteessä ja rannalla metsä on lehtoa, joissa valtapuuna kasvavat vaahtera, tuomi ja koivu. Pensaskerros on kaikkialla hyvin kehittynyt ja metsä erirakenteinen. Metsikössä kasvaa eri puusukupolvia, ja kookkaimmat rungot ovat läpimitaltaan puolimetrisiä. Puulajien runsaus on merkittävä, mutta lahoppuuta on sen sijaan **hyvin vähän. Kohde on erinomainen ulkoilu- ja virkistyskohde asutuksen välittömässä läheisyydessä. Monipuolisen puustorakenteen ja rehevän kasvillisuuden takia se olisi arvokasta jättää luonnontilaiseksi.**

KEMIÖ, BRINKKULLEN

Alue kartoitettiin 10.6.2009. Kunnan omistamat metsät Brinkkullenissa ovat kuviota 164 lukuun ottamatta voimakkaassa talouskäytössä.

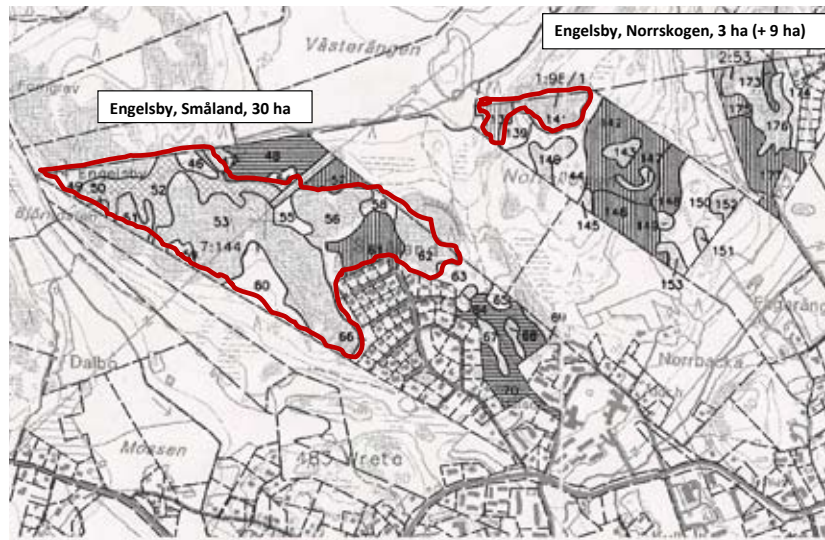

Kuvio 164 on kallioinen ja mäntyvaltainen metsäkuvio mäen päällä. Kohde on kuivaa kangasta, avokalliota ja alempana rinteessä kuivahkoa kangasta. Männyt ovat läpimitaltaan 30–40 cm ja 10 m korkeita. Elävien runkojen joukossa on joitakin pysty- ja maakeloja, mutta myös paikoin lahoja sahakantoja kertomassa metsänkäytöstä. Osa elävistä männyistä on rungoiltaan kilpikaarnaisia eli iältään vanhoja. Kuvion pohjoisosassa eli rinteiden yläosassa kasvaa runsaasti haavan taimia. Mäntyjen joukossa kasvaa yksittäisiä kuusia ja katajia. Kalliomänniköstä löytyi **metson (NT)** jätöksiä ja kuvion eteläpuolella havaittiin **tiltalti (VU)**.

KEMIÖ, ENGELSBY, SMÅLAND

Kunnan omistama metsäpalsta Smålandin alueella kartoitettiin 10.6.2009. Alue on kuvioita 48 ja 57 lukuun ottamatta eheä kokonaisuus metsää, jota ei ole laajamittaisesti hakattu.

Metsän luonnonarvot perustuvat metsämaiseman sisäiseen vaihteluun. Puusto on alueella eri-ikäistä ja siten erirakenteista, puulajeja esiintyy useita ja metsätyyppien vaihtelu sisältää monia eri rehevyytasoja. Lisäksi alueen topografia on vaihtelevaa, joka luo metsäluontoon lukuisia olosuhteiltaan vaihtelevia pienelinympäristöjä. Ainoa merkittävä puute on kuolleen ja lahoavan puuaineksen vähyys. Luonnontilaisimmat osat löytyivät palstan pohjoisosasta, erityisesti kuvioilta 52, mutta myös kuvioilta 53 ja 56. Kuvio 52 on pääosin tuoreen kankaan metsää, jossa kuusi on pääpuulaji. Puuston rakenne on luonnontilaisen kaltainen, vain lahoppuun vähyys on huomattava. Kuvio 53 on kallioinen ja männikkövaltainen, puusto matalaa, mutta melko vanhaa, kuivaa ja karukkokangasta. **Asutuskeskuksen vieressä olevan sijaintinsa johdosta metsäalueen arvot ovat hyvin merkittäviä virkistyskäytön ja ulkoiluharrasteiden kannalta.**

KEMIÖ, ENGELSBY, NORRSKOGEN

Kemiön keskustan pohjoispuolella sijaitseva Norrskogenin metsäalue kartoitettiin 10.6.2009. Hakkuilta ja rakentamiselta metsäkokonaisuuden alueella ovat luonnontilaisimpina säilyneet metsäkuviot 136 ja 141. Kuvio 136 on lehtomaisen kankaan kuusikkoa, jonka puusto pääosin vielä melko nuorta, mutta lahoppuuta on muodostunut jo jonkin verran. Joukossa kasvaa myös vanhempia kuusia, ja myös lehtipuita, kuten leppiä. Kuvio 141 on kalliomännikkö, joka koostuu kuivan ja karukkokankaan männiköstä ja avokallio-osista. Puusto on melko vanhaa, mutta kuollutta puustoa on vain vähän. Kallion topografia on vaihteleva ja siellä on lohkareisia kohtia. Muut metsäkuviot ovat talouskäytössä olleita tasaikäisiä ja puulajistollisesti yksipuolisia kasvatusmetsiä, joilla sijaintinsa puolesta on virkistys- ja ulkoiluarvoa. Osa palstan reunakuvioista on otettu rakentamisen piiriin.

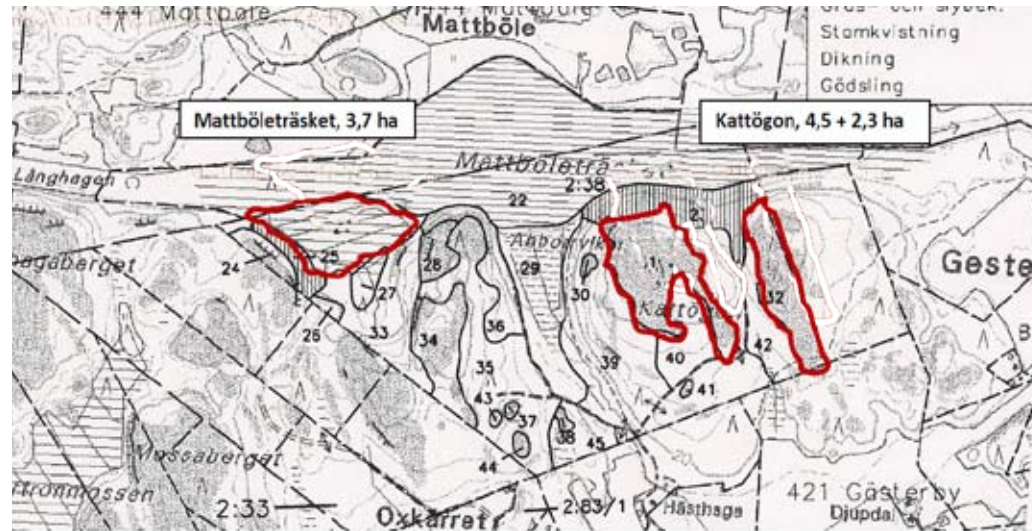
KEMIÖ, ENGELSBY, SMÅLAND

KEMIÖ, ENGELSBY, NORRSKOGEN

KEMIÖ, GESTERBY, KATTÖGON

Kattögonin laella on kaksi hakkuilta säästynyttä metsäkuviota 31 ja 32. Näiden ympärillä olevat metsät on avohakattu, mutta näissä kalliolakimänniköissä puusto on kuitenkin melko vanhaa ja joukossa on kuollutta puutakin. Metsätyypit ovat näissä kuivan ja karukkokankaan männiköitä, notkelmissa rehevämpiäkin kohteita. Puusto on mäntyvaltaista, joukossa yksittäisiä koivuja ja kuusia. Tuoreita sahakantoja ei näillä kuvioilla mainittavasti ole. Sen sijaan kuollutta puustoa on hieman jo muodostunut sekä pysty- että maapuuksi. Kuvioilta löytyi jälkiä **metson (NT)** hakomismäntyjä. Tämä tarkoittaa, että metsä luokituu metson elinpiiriin, jota se käyttää ainakin ruokailuun.

KEMIÖ, GESTERBY, MATTBÖLETRÄSKET

Alue kartoitettiin 9.6.2009. Mattbölétrasketin lounaisreunassa sijaitseva kuvio 21 on ilmeisesti primaarisukkesion metsää, jossa metsä on alkanut kasvaa kuivuneelle, entiselle vesijättömaalle. Kuvion reunoilla kasvaa ohutläpimittaista (noin Ø 10 cm) koivua, jonka joukossa yksittäisiä selvästi järeämpiä runkoja. Maapohja on

luhtainen, kausikosteaa. Sisempänä kuvioilla puusto on mäntyvaltaista, pienehköjä kuusia kasvaa joukossa. Alue on monipuolinen ja luontotyypeiltään pienipiirteinen koostuen kangas- metsästä, rämeestä, korvesta ja luhdas- ta. Kuvion halkovat ojat ovat umpeutuneet, eikä niissä ollut pintavettä. Laho-

puuta on eri puolilla aluetta, mutta pääsääntöisesti se on ohuehkoa (Ø < 20 cm). Valtapuusto on noin Ø 20 cm, mutta seassa kasvaa selvästi kookkaampiakin runkoja. Metsä on erirakenteista, eikä siellä ole havaittavissa kuin yksittäisiä sahakantoja. Alueella havaittiin **tiltalti (VU)** ja harvinainen **lakkakääpä**.

KEMIÖ, GESTERBY,
KATTÖGON

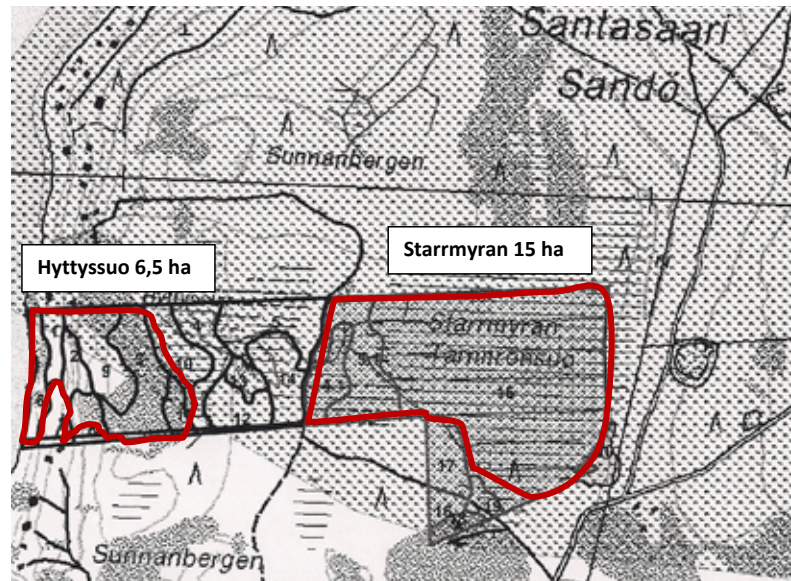

KEMIÖ, GESTERBY, MATTBÖLETRÄSKET

KEMIÖ, SANDÖ, STARRMYRAN

Alue kartoitettiin 10.6.2009. Kuvio 16 on luonnontilaistuva iso-varpuräme, jonka kenttäkerrosta luonnehtivat suopursu, tupasvilla, puolukka, juolukka, mustikka ja tupasvilla. Valtapuuston männyt ovat kooltaan Ø 25 cm ja korkeudeltaan noin 10 m. Lahopuuta on vähän, mutta siellä täällä keloutuneita pysty- ja maapuita, jotka valtaosaksi vielä puuainekseltaan kovia. Aluetta halkovat ojat ovat umpeutuneet rahkasammalkasvustoista. Rämeen pohjoisosat olivat metsärakenteellisesti hieman eteläosia monipuolisemmat. Rämeissä saattaa piillä erityisiä, vaikeasti havaittavia lajistollisia arvoja, kuten Turun Pomponrahkan Natura-alueella on todettu. Kohteella tavattiin **palokärki (DIR)**, **käki (NT)** ja **vanhoja metsiä suosiva töyhtötiainen**.

Pieni kangasmetsäkuvio 5.1 sijaitsee kuvion 16 rämeen länsipuolella rajautuen toiselta puolen metsäautotiehen. Kuvio on pääosaksi tuoretta kangasta, jossa kasvaa kookasta mänty- ja kuusi-puuta (Ø 45 cm) ja alikasvoksena runsaasti nuorta koivua. Myös nuorempia havupuita on, joten metsä on erirakenteista. Kuviolla on yksittäisiä erikokoisia maapuita.

KEMIÖ, SANDÖ, HYTTYSSUO

Kuviot 3, 9, 2, 1, 6 ja 8 muodostavat yhtenäisen metsäkokonaisuuden kalliollaalle ja sen mereen viettävään rinteeseen. Kuvion 3 kalliomännikkö koostuu pääosin kuivan ja karukkokankaan männiköstä, jossa on avokallio-osia. Rungot ovat keskimäärin Ø 20 cm ja 10 m korkuisia. Joukossa on yksittäisiä ohuehkoja maa- ja pystykeloja. Puusto on melko vanhaa, vaikka sen ikää karulla kas-

vupaikalla on vaikea arvioida. Kuviolla ei juurikaan sahakantoja.

Merellä päin sijaitsevassa rinteessä kasvaa alempana tuoreen kankaan metsää, jossa mänty on valtapuuna, mutta joukossa kasvaa haapaa, koivua, kuusta ja rannassa tervaleppää. Mäntyjen koko on rehevämällä metsätyypillä (Ø 35 cm, 15 m korkeus), joukossa tosin paikoin karumpia kangasmetsätyyppejä. Lahopuuta on näillä kuvioilla useita kuutioita hehtaaria kohden, joka on enemmän kuin ylempänä karummilla metsätyypeillä. Lahopuuston koostumus noudattaa puulajijakaumaa, mutta joukossa

on myös Ø 30 cm maahan kaatuneita haapojakin ja kaatuneiden mäntyjen koko on jopa Ø 40 cm. Alueella ei ole mainittavasti sahakantoja. Metsän topografiaa luonnehtivat jyrkät kalliorinteet, selvät korkeuserot ja runsas lohkareisuus. Alueella havaittiin vanhoja metsiä suosivat **hömötiainen** ja **männynkäpä (IND)**.

KEMIÖ,
SANDÖ, STARRMYRAN

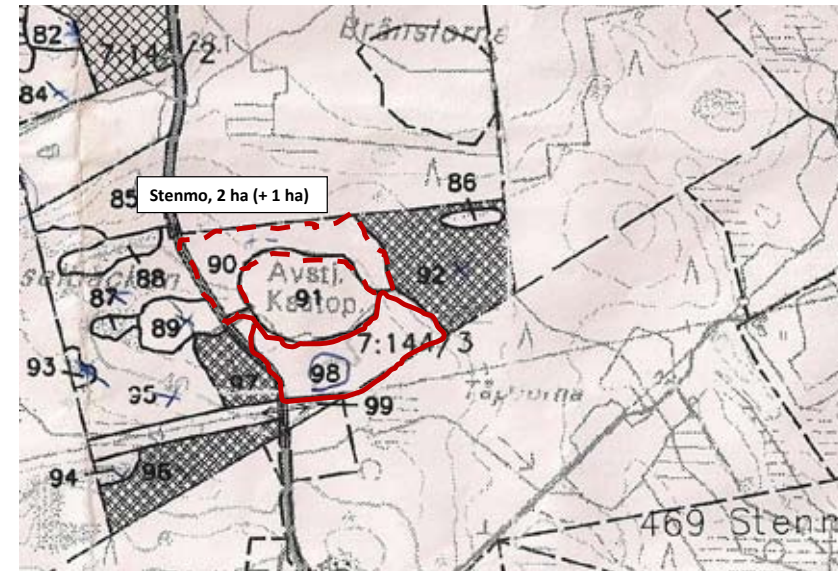

KEMIÖ, SANDÖ, HYTTYSSUO

KEMIÖ, STENMO, BRÄNSELBACKEN

Entisen kaatopaikan eteläpuolinen metsäkuvio 98 kartoitettiin 17.6.2009. Se on pääosin tuoreen kankaan metsää, jossa kuusi selvästi pääpuulaji, mutta koivua kasvaa sekapuuna. Metsä on rakenteeltaan monipuolinen, valtapuuston koko on noin Ø 30 cm ja korkeudeltaan 15 m. Rahkasammalpainanteita esiintyy siellä täällä, jotka luovat korpimaista vaihtelua kangasmetsään. Metsän poikki menee jo kasvillisuuden peittämä ajoura. Puustoa on aikanaan kuviolta poistettu, josta merkinä ovat sammaloituneet sahakannot. Pysty- ja maalahopuuta, joskin vielä melko tuoretta, alkanut muodostua. Metsässä on pystyyn kuolleita koivuja, jotka ovat katkenneet ja muodostavat nyt koivupötkkelöitä. Lajeista tavattiin **tiltaltti (VU) ja kirjopapurikko**, jonka tärkeä elinympäristötyyppi ovat vanhat kuusi- ja sekametsät.

Samankaltaista, mutta yksipuolisempaa – ei juuri lahopuuta, puusto tasaikäisempää – on kuvion 98 pohjoispuolella oleva metsäkuvio 90. Tämän voi huomioida mahdollisena suojeltavan elinympäristön laajennuksena, jossa alkaisi olla luonnontilaistumisen piirteitä melko pian hoidon ulkopuolelle jättämisen jälkeen. Yhdessä nämä kaksi kuviota muodostaisivat sopivan yhtenäisen kokonaisuuden.

Kirjallisuus:

Kotiranta, H. & Niemelä, T. 1996: Uhanalaiset käävät Suomessa. – Suomen ympäristökeskus & Edita, Helsinki. 184 s.

Kuusipalo, J. 1996: Suomen metsätyypit. Kirjayhtymä Oy. Rauma. 144 s.

METSON valintaperusteryhmä 2008: METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet. Ympäristöministeriö, Alueidenkäytön osasto. Helsinki. 75 s.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.

K I M I T O Ö N S N A T U R R . F .

K E M I Ö N S A A R E N L U O N T O R . Y .

Ordförande / puheenjohtaja / Ritva Kovalainen / 421968 / ritva.kovalainen@sci.fi
Sekreterare / sihteeri / Sara Ilveskorpi / 040-5401223

www.kimito.fi/nsf